

APSTIPRINĀTS

Kompetenta iestāde
darba aizsardzības jautājumos

.....
.....

/...../
20 ____ .gada _____

**Darba aizsardzības instrukcija Nr. _____
darbam ar diska leņķa slīpmašīnu**

20 ____ . gads

SATURS

LIETOTO TERMINU UN APZĪMĒJUMU SKAIDROJUMS	3
1 VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS	4
Nosacījumi darbinieku norīkošanai pastāvīgā darbā	4
Darba vides risku bīstamie un kaitīgie faktori	5
Kolektīvie un individuālie darba aizsardzības līdzekļi	5
2. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS, SĀKOT DARBU	5
Gadījumi, kad nedrīkst uzsākt darbu	6
3. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS, VEICOT DARBU	6
4. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS, BEIZOT DARBU	7
5. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS ĀRKĀRTAS SITUĀCIJĀS	7
6. ATBILDĪBA PAR DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJAS PRASĪBU NEIEVĒROŠANU	8
Pielikums	9
Rokas leņķa slīpmašīna	9

LIETOTO TERMINU UN APZĪMĒJUMU SKAIDROJUMS

Bīstams faktors – ražošanas vai darba faktors, kura iedarbība zināmos apstākļos uz darbinieku izraisa traumu vai citu pēkšņu strauju veselības pasliktināšanos.

Darba aizsardzība – darba apstākļu stāvoklis (ražošanas vide, process, iekārta, kā arī prasības darbiniekam), kuros izslēgta bīstamo un kaitīgo ražošanas faktoru iedarbība uz cilvēku.

Darba aizsardzības instrukcija – darba paņēmieni un aizsardzības līdzekļu klāsts, kuru pielietošana un izmantošana nodrošina konkrētu darbu izpildes drošību.

Darba kategorijas – darba sadalījums pēc to smaguma atkarībā no enerģijas patēriņa (kkal/stundā).

Darba vieta – vieta, kurā darbiniekam ir nepieciešams atrasties vai kurp viņam jādodas sakarā ar darba pienākumu pildīšanu un kura tieši vai netieši atrodas darba devēja kontrolē.

Darba virsmas augstums – attālums pa vertikāli no grīdas līdz horizontālai plaknei, kurā tiek veiktas pamatdarba kustības.

Elektrotrauma – trauma, kuru izraisa elektriskās strāvas vai elektriskā loka iedarbība.

Kaitīgs faktors – ražošanas vai darba faktors, kura iedarbība uz darbinieku izraisa saslimšanu.

Kolektīvie aizsardzības līdzekļi – līdzekļi, kurus izmanto, lai novērstu vai samazinātu bīstamu un kaitīgu faktoru iedarbību uz darbinieku.

Pastāvīga darba vieta – vieta, kurā darbiniekam jāatrodas lielāko daļu no sava darba laika – ilgāk par 50%, vai nepārtraukti ilgāk par 2 stundām.

Pirmā palīdzība – palīdzība cietušajam (saslimušajam) dzīvībai vai veselībai kritiskā stāvoklī, ko savu zināšanu vai iespēju apjomā sniedz persona ar kvalifikāciju medicīnā vai bez tās neatkarīgi no sagatavotības un ekipējuma.

Ražošanas telpu mikroklimats – meteoroloģisko apstākļu kopums ražošanas telpās, kurās uz cilvēka organismu iedarbojas temperatūra, relatīvais mitrums, gaisa kustības ātrums un siltuma starojums.

Ugunsbīstama vide – darba vide ar paaugstinātām ugunsbīstamības vielām.

Ugunsbīstama viela – viela ar paaugstinātu ugunsbīstamību.

Ugunsdzēsības aparāts – ierīce ugunsgrēka dzēšanai, pēc tā iedarbināšanas izplūst ugunsdzēsamā viela, ierīci pārvieto ar rokām.

Viegli uzliesmojošs šķidrums – šķidrums, kas spēj patstāvīgi degt pēc aizdedzināšanas avota attālināšanas un kam uzliesmojuma temperatūra nav augstāka par 66°C.

1 VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

Šī instrukcija nosaka darbinieku pienākumus, tiesības, kā arī darba aizsardzības prasības, kas jāievēro, veicot darbus ar diska leņķa slīpmašīnu. Atbildīgais par drošām darbībām atbilstoši šīs instrukcijas prasībām ir darbu izpildītājs.

Nosacījumi darbinieku norīkošanai pastāvīgā darbā

vecums	no 18 gadiem
dzimums	nav ierobežojumu
veselības pārbaude	pirms stāšanās darbā un turpmāk – saskaņā ar OVP norādīto
kvalifikācija	profesionālā apmācība
instruktāžas:	
➤ ievadapmācība	stājoties darbā
➤ instruktāžas darba vietā	stājoties darbā un atkārtoti – ne retāk kā 1 reizi 12 mēnešos

1.1. Darbinieku pienākumi pēc nozīmēšanas patstāvīgā darbā:

- zināt:
 - ✓ uzņēmuma darba kārtības noteikumus;
 - ✓ elektrodrošības, darba aizsardzības un darba higiēnas vispārīgās prasības, strādājot ar elektroinstrumentu;
 - ✓ elektroinstrumenta uzbūvi un tā galvenos parametrus - ripas (ripas maksimālais diametrs, griešanas ātrums tukšgaitā u.c.), darbības principu, drošus darba paņēmienus un metodes;
 - ✓ elektriskās strāvas iedarbības veidus, ietekmējošos faktorus;
 - ✓ šīs instrukcijas, kā arī saistošo ar šo darbu citu darba veidu darba aizsardzības instrukciju prasības, kā arī pirmās palīdzības, pašpalīdzības sniegšanas paņēmienus;
- izpildīt tikai darbus, kurus uzdevis tiešais darbu vadītājs;
- nepieļaut to personu atrašanos darba vietā, kuras nav saistītas ar izpildāmo darbu, neuzdot savu darba pienākumu veikšanu citiem;
- apmeklēt citus ražošanas iecirkņus, ja tas nav saistīts ar dotā uzdevuma izpildi, tikai ar tiešā darbu vadītāja atļauju;
- ievērot uzņēmuma darba kārtības noteikumus;
- zināt un ievērot ražotāja norādījumus, kā arī drošus darba paņēmienus un metodes veicot darbu ar rokas leņķa slīpmašīnu (*skat. pielikumu*);
- lietot nebojātu rokas leņķa slīpmašīnu (rokas instrumentus pārbauda ik pēc 10 dienām, kā arī vienmēr pirms lietošanas), pielietot pēc to nozīmes;
- ievērot tīrību un kārtību ražošanas, sanitāri - sadzīves telpās un darba vietā, kā arī ievērot personīgās higiēnas prasības;
- lietot darbam paredzētos individuālās aizsardzības līdzekļus;
- ievērot izvietotas darba vietā un telpās aizsardzības zīmes, brīdinošus uzrakstus un apzīmējumus;
- ievērot ugunsdrošības prasības, t. sk.:
 - ✓ nepieļaut rīcību, kas var izraisīt ugunsgrēku;
 - ✓ zināt ugunsdzēsības līdzekļu izvietojuma vietas prast rīkoties ar tiem ugunsgrēka izcelšanās gadījumā (ugunsdzēsības inventārs un līdzekļi jāpielieto tikai pēc to nozīmes).

Darba vides risku bīstamie un kaitīgie faktori

- 1.2. Rokas leņķa slīpmašīnas bojājumi.
- 1.3. Rokas leņķa slīpmašīnas, palīgierīču nepiemērota pielietošana, to nokrišana.
- 1.4. Elektriskās strāvas iedarbība elektroinstrumenta vai elektrisko vadu izolācijas bojājumu rezultātā.
- 1.5. Rotējošā elektroinstrumenta griešanas (slīpēšanas) ripa.
- 1.6. Dzirksteles, kuras rodas slīpējot metālu.
- 1.7. Elektroinstrumenta, rokas instrumentu krišana tā uzstādīšanas laikā.
- 1.8. Atdalošās no griezamo (slīpējamo) konstrukciju materiālu cietas daļiņas.
- 1.9. Nogriezto izstrādājumu u.c. daļu krišana.
- 1.10. Nepareizs darba zonas apgaismojums.
- 1.11. Darbs augstumā.
- 1.12. Kolektīvo vai individuālo aizsardzības līdzekļu nelietošana vai to trūkums.
- 1.13. Troksnis no elektroinstrumenta, vibrācija.
- 1.14. Griežamā (slīpējamā) materiāla putekli.
- 1.15. Fiziskās pārslodzes.

Kolektīvie un individuālie darba aizsardzības līdzekļi

- 1.16. Kolektīvās aizsardzības līdzekļi:
 - aizsardzības zīmju, brīdinošu uzrakstu un plakātu izvietošana;
 - pietiekams darba vietas apgaismojums.
- 1.17. Individuālās aizsardzības līdzekļi (individuālās aizsardzības līdzekļus izsniedz atkarībā no veicamā darba riskiem).
- 1.18. Ja tiek atklāti iekārtu, instrumentu un ierīču bojājumi, darbiniekam jāpārtrauc darbs un jāziņo par bojājumiem meistaram vai darba vadītājam.
- 1.19. Darbinieks ir tiesīgs atteikties veikt darbu vai pārtraukt to, ja darba devējs nav nodrošinājis nekaitīgus un drošus darba apstākļus.

2. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS, SĀKOT DARBU

- 2.1. Nepieciešamības gadījumā saņemt darba uzdevumu un norādījumus no tiešā darbu vadītāja.
- 2.2. Sagatavot darbam individuālos aizsardzības līdzekļus, sakārtot uzvilktu darba apģērbu, lai tas netraucētu darbā un neierobežotu kustības.
- 2.3. Rūpīgi sagatavot darba vietu, novākt nevajadzīgos priekšmetus, kas varētu traucēt strādāt. Pārbaudīt, vai darba izpildes vietā ir ugunsdzēsšanas līdzekļi.
- 2.4. Pārbaudīt, vai iekārtas, palīgierīces un instrumenti ir darba kārtībā.
- 2.5. Pārbaudīt IAL tehnisko stāvokli.
- 2.6. Pārbaudīt, vai ir pietiekošs darba vietas apgaismojums.
- 2.7. Pareizi pievienot putekļu uztvērēju (ja tas ir komplektā).
- 2.8. Ripas uzstādīšanai un stiprināšanai izmantot ražotāja flančus.
- 2.9. Sagatavot elektroinstrumentu darbam, pārbaudīt tehnisko stāvokli, t.sk.:
 - elektropievadu, pagarinātāja izolāciju un kontaktdakšu;
 - stiprinājumus, kas sasaista detaļas un mezglus;
 - korpusa detaļu, roktura, ripas aizsargapvalka stiprinājumus;
 - slēdža darbību;
 - pārlicināties, ka ripa nav deformēta, bez plaisām un defektiem, ka tās griešanas ātrums un diametrs atbilst ražotāja rekomendējamam.

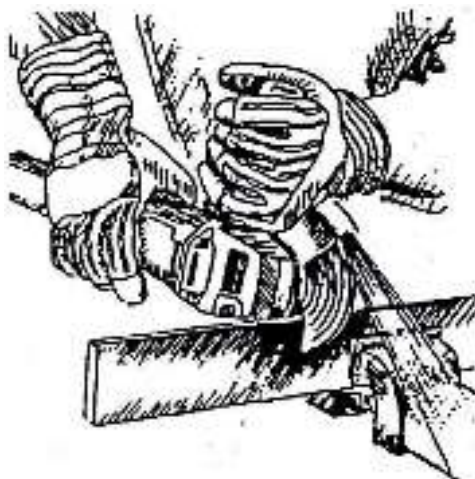
- 2.10. Izmēģināt drošā stāvoklī ne mazāk ka pusminūti ar maksimālo slodzi elektroinstrumenta darbību tukšgaitā, iepriekš pārlicinoties, ka uz tā nav atstātas atslēgas vai citi piederumi.
- 2.11. Pēc iespējas uzkarināt elektroinstrumenta elektrovadus un kabeļus.
- 2.12. Pirms metāla slīpēšanas ar elektroinstrumentu, darba zonu atbrīvot no degošiem materiāliem

Gadījumi, kad nedrīkst uzsākt darbu

- 2.13. Darba vieta nav pietiekoši apgaismota.
- 2.14. Ja bojāts elektroinstruments (nav ripas aizsargapvalks, bojāta darbināšanas slēdzis, elektrotehniskā daļa u.c.).
- 2.15. Ja ripas diametrs neatbilst elektroinstrumenta ražotāja rekomendējamam vai tās maksimāli pieļaujamās griešanas ātrums neatbilst elektroinstrumenta vārpstas griešanas ātrumam.
- 2.16. Griešanas (slīpēšanas) ripa ir deformēta, ar plaisām vai citiem defektiem.
- 2.17. Darba zonā atrodas viegli uzliesmojošie šķidrumi vai gāzes.
- 2.18. Nav darba laukuma nožogojums, ja darbus jāveic augstumā.
- 2.19. Trūkst vai bojāti kolektīvie vai individuālie aizsardzības līdzekļi.
- 2.20. Būdam slimam, alkoholiska vai narkotiska reibuma stāvoklī.
- 2.21. Darbu var uzsākt tikai tad, kad ir novērsti visi atklātie trūkumi.

3. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS, VEICOT DARBU

- 3.1. Lietot izsniegtos darba apģērbus, apavus un citus individuālās aizsardzības līdzekļus.
- 3.2. Ievērot telpās, darba vietā izvietoto aizsardzības zīmju, brīdinošu uzrakstu apzīmējumu prasības.
- 3.3. Pārvietoties tikai pa paredzētajām ejām un pārejām (nepārvietoties neatļautās vietās zem transportieriem, neatrasties bīstamajās zonās).
- 3.4. Koncentrēties uz veicamo darbu un netraucēt citus darbiniekus.
- 3.5. Neielaišt un neļaut uzturēties darbu veikšanas zonā nepiederošām personām.
- 3.6. Darbu veikt saskaņā ar tehniskās dokumentācijas prasībām.
- 3.7. Lietot izsniegtos individuālās aizsardzības līdzekļus.
- 3.8. Nenodot elektroinstrumentu citai personai, neatstāt to bez uzraudzības.
- 3.9. Ievērot elektrodrošības prasības teritorijā, objektā un darba vietā.
- 3.10. Droši nostiprināt izstrādājumu, detaļu u.c., kuras virsma tiks apstrādāta.

- 3.11. Griešanas (slīpēšanas) ripas izmantot pēc to nozīmes.

- 3.12. Sekot, lai metāla slīpēšanas laikā darba zonā neatrastos cilvēki.
- 3.13. Pirms saskaršanās ar apstrādājamo virsmu, ripai jāuzņem maksimālie apgriezieni.
- 3.14. Darba gaitā nepārslogojot, stingri turēt elektroinstrumentu rokās, nepārtraukti sekot viņa darbībai, pašam atrasties stabilā, līdzsvarotā stāvoklī.
- 3.15. Sekot, lai nebūtu aizsērēti elektroinstrumenta ventilācijas caurumi.
- 3.16. Griežot materiālu, starp elektroinstrumentu un izstrādājuma, detaļas u.c. virsmu ieturēt 30-40° leņķi, bet slīpējot 20-30° leņķi.

- 3.17. Pārnēsāt elektroinstrumentu neturot pirkstu uz slēdža, pirms pieslēgšanās kontaktdakšai pārlicināties, ka slēdzis izslēgtā stāvoklī.
- 3.18. Pirms izslēgšanas elektroinstrumentu atbrīvot no apstrādājamā materiāla, izslēdzot darba pārtraukumam pārlicināties, ka ripa apstājusies.
- 3.19. Noņemt ar rokām skaidas pēc elektroinstrumenta pilnīgas apstāšanās.
- 3.20. Veicot darbus ārpus telpām strādāt sausā vidē, izmantojot speciālus pagarinātājus, lietojot dielektriskās galošās vai stāvēt uz izolējoša paliktņa, lietojot dielektriskos cimdus.
- 3.21. Izslēgt lietus ietekmi uz elektroinstrumentu.
- 3.22. Pusdienot, kā arī atpūsties darba pārtraukumos speciāli norādītās vietās.

4. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS, BEIZOT DARBU

- 4.1. Sakārtot darba vietu, novākt atkritumus un degtspējīgos materiālus, nepieciešamības gadījumā, notīrīt instrumentu.
- 4.2. Sakārtot individuālās aizsardzības līdzekļus, elektroinstrumentu, tos pareizai glabāšanai novietot paredzētajā vietā (atsevišķā telpā, plauktā, vai skapī) vai nodot noliktavā.
- 4.3. Sakārtot darba vietu. Savākt vadus un aizsargierīces.
- 4.4. Darba apģērbu, apavus un citus individuālās aizsardzības līdzekļus neizņemt no uzņēmuma teritorijas.
- 4.5. Ievērot personīgās higiēnas prasības, beidzot darbu nomazgāt rokas vai mazgāties dušā.
- 4.6. Par visiem pamanītajiem trūkumiem ziņot tiešajam darba vadītājam.

5. DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS ĀRKĀRTAS SITUĀCIJĀS

- 5.1. Elektroinstrumenta bojājumu gadījumos pārtraukt darbu līdz attiecīgā bojājuma novēršanai.
- 5.2. Ja noticis nelaimes gadījums vai pēkšņa saslīmšana:
 - ➡ darbs jāpārtrauc, par notikušo jāziņo tiešajam vadītājam, jāsaņem pirmā palīdzība, bet nepieciešamības gadījumā jādodas pie ārsta;

- ja nelaimes gadījums noticis ar citu darbinieku, sniegt viņam pirmo palīdzību, nepieciešamības gadījumā izsaukt ātro palīdzību, saglabāt notikuma apstākļus, ja tas nerada briesmas apkārtējiem, par notikušo ziņot tiešajam vadītājam.
- 5.3. Nejauši izlietos laku krāsu materiālus vai to šķīdinātājus (atšķaidītājus) nekavējoties jāapkaisa ar smiltīm, jāsavāc speciālā tarā ar cieši piegulošu vāku un jāiznes speciāli tam paredzētā vietā; grīda jāizmazgā ar ūdeni un ziepēm.
- 5.4. Ja izceļas ugunsgrēks:
- nekavējoties ziņot Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam, zvanot uz tālruņa numuru "112";
 - sākt dzēst ugunsgrēku ar darba vietā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem (ugunsdzēsības aparātu, smiltīm, ar ugunsdzēsības krāna palīdzību u.c.);
 - izsaukt uz ugunsgrēka vietu darbu vadītāju vai citu amatpersonu.
- 5.5. Ja notikusi avārija – jāpārtrauc darbs, jāizslēdz darbojošās iekārtas un jāveic nepieciešamie drošības pasākumi. Par notikušo jāziņo tiešajam vadītājam.

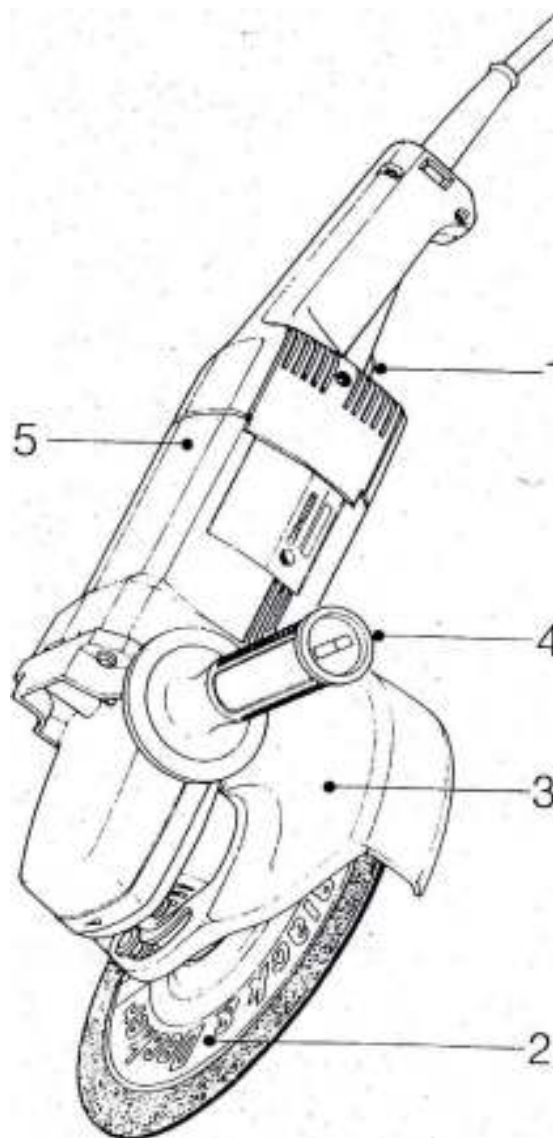
6. ATBILDĪBA PAR DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJAS PRASĪBU NEIEVĒROŠANU

- 6.1. Par šīs instrukcijas prasību neievērošanu, darbinieks atbild normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā.
- 6.2. Par nelaimes gadījumiem, kuri notikuši darbā, atbild darbinieki, kuri nav pildījuši šīs instrukcijas un iekārtu lietošanas instrukciju prasības, kā arī tie, kuri nav gādājuši par to, lai būtu veikti organizatoriski-tehniskie pasākumi nelaimes gadījuma novēršanā (darba vietas atbilstība darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām, darbinieka iepazīstināšana ar drošām darbu veikšanas metodēm).
- 6.3. Personas, kuras pārkāpušas darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, saucamas pie disciplinārās vai kriminālās atbildības (atkarībā no pārkāpuma rakstura un sekām) un tiek pakļautas ārpuskārtas instruktāžai un zināšanu pārbaudei.

Kompetenta institūcija
darba aizsardzības jomā

Rokas leņķa slīpmašīna

- 1 - iedarbināšanas slēdzis
- 2 - griešanas (slīpēšanas) ripa
- 3- ripas aizsargapvalks
- 4 - sānu rokturis
- 5 - instrumenta korpuss